

ných Holinkových prací publikovaných k prvnímu tématu můžeme kromě již zmíněného habilitačního spisu jmenovat *Sektářství v Čechách před revolucí husitskou* (1929), *Vznik táborství a valdenštit* (1931), *Počátky táboreského pikarství* (1932) či posmrtný článek *Z ohlasu husitství v Polsku* (1953). Dále Holinka připravil a úvodní studii doplnil edicí traktátů Petra Chelčického, která vyšla roku 1940 jako čtvrtý svazek melantrišské knihovny „Odkaz minulosti české“. O Chelčickém již předtím napsal životopisné heslo pro *Český bohovědný slovník* (1931). Význam pečlivého archivního bádání R. Holinky potvrdil i jeho objev do té doby neznámého rukopisu *Mistra Jakoubka ze Stříbra*, o němž sepsal studii *Nová betlémská postila M. Jakoubka ze Stříbra* (1951). K raně středověkému křesťanství ve středoevropském prostoru přispěl Holinka příspěvky o sv. Vojtěchovi. Mozaiku k tématu doplňuje i Holinkův poslední článek *K česko-ruským vztahům v 10. století* (1952).

Nutno poznamenat, že Holinku ovlivnilo i slovenské prostředí, v němž strávil sedmnáct let. Ve svém díle totiž reflektoval i dějiny slovenské (respektive uherské) – důkazem toho jsou práce *Sv. Svorad a Benedikt, světci Slovenska* (1934), *Legenda o sv. Svoradovi a Benediktovi – pramen historický* (1934), *Vita sancti Stephani regis* (1938–1939) či *Založení trnavské university* (1935).

V neposlední řadě nám Holinka zanechal několik biografických črt o českých historících Janu Peiskrovi, Josefu Pekařovi, Václavu Chaloupeckém a Josefu Šustovi. V popularizačním duchu se nese několik dalších Holinkových prací, zmínit však musíme *Rukopisy po stránce historické*, kde vyvozuje, že předlohou pro některé básně RKZ bylo dílo *Poselkyně starých příběhův českých od českého barokního historika Jana Františka Beckov-*

ského (1658–1725). Historiografické dílo Rudolfa Holinky ovlivnilo i další generace historiků středověku, je proto vhodné připomenout hodnotný odkaz této osobnosti i dnes.

L. F. Peluněk

Třicet let od úmrtí Juliany Obrdlíkové

PhDr. Juliana Obrdlíková, narozená dne 5. 6. 1909 ve Veselí na Moravě, zemřela těžce nemocná na srdce 15. 9. 1983 ve svých 74 letech. Pojednám zde o ní krátce jako o socioložce z Bláhovy brněnské sociologické školy.

Sociologii (a anglistiku a matematiku) vystudovala na Masarykově univerzitě v Brně. V roce 1938 složila doktorát z filozofie a stala se nehonoranou asistentkou v Bláhově sociologickém semináři. Po válce učila sociologii na Vysoké škole sociální, založené v roce 1947 Bláhou. Jako jednatelka Masarykovy sociologické společnosti a jejího Sociologického ústavu organizovala za Bláhou vedení sociologický výzkum Brna. Změna politického režimu znemožnila jeho dokončení a tudíž i publikování výsledků a rovněž její habilitaci. Převzala sice na Palackého univerzitě v Olomouci po prof. M. Traplovi na studijní rok 1949/50 ještě sociologické přednášky a semináře, ale i ty brzy ustaly a sociologie byla jako „buržoazní pavěda“ vystřídána sociálními vědami a plánováním. V době mimoškolní organizovala, prováděla a vyhodnocovala v roce 1953 sociálně ekonomické průzkumy kopaničářské oblasti jako podklady výhledových plánů pro KNV Zlín. Ke konci padesátých let dokázala pořídit a vydat samizdatový *Jubilejní sborník k osmdesátinám I. A. Bláhy* 28. 7. 1959 – s třiceti příspěvky různých autorů. Sama v něm má příspěvek *Dlaň vždy otevřená*.

V době uvolnění v šedesátých letech mohla opět působit jako učitelka sociologie, a to na Palackého univerzitě v Olomouci, kde založila a vedla sociologické centrum. Vyrůstali zde sociologové nejmladší generace PhDr. Filip, PhDr. Václavík a později v Praze působící PhDr. Z. Strmiska a PhDr. M. Petrušek. Stala se i externí členkou na nově vzniklé katedře sociologie na FF v Brně. Uspořádala též sborník *Brněnská sociologická škola* (1966), kde sama má dva příspěvky a to *Sociologická metoda I. Arnošta Bláhy* a *a) Kritický realismus, b) Brněnská sociologická škola*. Stala se i editorkou rozsáhlé závěrečné syntetické práce I. A. Bláhy *Sociologie* (1968, 433 s.). Editovala též sborník *O koncepci dějin čs. sociologie* (1968), do něhož pořídila rozsáhlé anglické resumé. Po roce 1969/70 její spolupráce opět skončila, protože se stala osobou, která „nevyhovovala“. Podnikla však výzkum – *Sociologický výzkum důchodců v Ostravě. Část 1. a Část 2* (1970).

Zabývala se problematikou společenské konvence, sociální distance, regulací sociálních aktivit. Napsala studii *Sociologické názory Josefa Trakla*. Sestavila s PhDr. D. Slávikem *Sociologickou čítanku*.

Z dalších jejích prací jsou významné zvláště tři: *Sociologická metoda In. Arnošta Bláhy* (1966), skriptum *Pedagogická sociologie* (1947) a *Sociologický výzkum domova důchodců v Ostravě – Porubě a Přívoze* (1970).

J. Sedláková

Sto let od narození a dvacet let od úmrtí Mojmíra Hájka

Narodil se dne 27. 10. 1913 v Miroslavi a po maturitě na reformovaném reálném gymnáziu v Ivančicích začal studovat češtinu a filozofii na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. V roce 1937/8 se připravil na rigorózní zkoušky a obhájil malou doktorskou disertaci *Sociologické šetření moravské vesnice v rozpětí generacím – Neslovce 1904–1934* a v květnu roku 1938 byl promován na doktora filozofie. Působil pak ve školské službě 42 let – od 1. 9. 1927 do 1. 9. 1979. Na návrh prof. Bláhy, ředitele sociologického semináře MU, byl každoročně, počínaje 1. 9. 1945 až do 1. 4. 1950, uvolňován ministerstvem školství k výkonu funkce asistenta v sociologickém semináři na Filozofické fakultě MU v Brně. Po dočasném zrušení sociologie na našich vysokých školách (od 1. 9. 1950 do 1. 9. 1965) učil znovu na reálném gymnáziu v Brně-Husovicích a jinde.

Od 28. 12. 1964 se po příslušném konkurzu vrátil jako odborný asistent sociologie na Filozofickou fakultu MU v Brně, aby tu pomohl konstituovat sociologii jako specifickou vědeckou disciplínu, nejdříve na rektorátní katedře marxismu UJEP v Brně,